

Seat No. : _____

AA-108

April-2016

M.A., Sem.-IV

507 : Sociology

(Social Exclusion and Social Inclusion)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.
(2) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. સામાજિક બહિષ્કારનો અર્થ સમજાવો. સામાજિક બહિષ્કારની પ્રક્રિયાના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. **14**
અથવા
સામાજિક બહિષ્કારનો વ્યાપ દર્શાવો. હિન્દુ સામાજિક માળખામાં સામાજિક બહિષ્કાર અંગે નોંધ લખો.
2. જ્ઞાતિનો અર્થ સમજાવો. જ્ઞાતિના લક્ષણો વર્ણવો. **14**
અથવા
ભારતીય સમાજવ્યવસ્થાનું વર્ણવ્યવસ્થાના સંદર્ભ સાથે ટૂંકમાં વર્ણન કરો.
3. સામાજિક બદલાવના ચાર મુખ્ય પ્રવાહોની ટૂંકમાં ચર્ચા કરો. **14**
અથવા
વંચિતો (પદદલિતો)ના અભિગમની સમાજવિજ્ઞાનમાં શા માટે જરૂર છે ?
4. સામાજિક સમાવેશ માટેના મહાત્મા જ્યોતિબા ફૂલેના પ્રદાન વિશે નોંધ લખો. **14**
અથવા
બહિષ્કૃતોના સામાજિક સમાવેશ માટે ડૉ. આંબેડકરના પ્રયાસો અંગે લખો.
5. એક અથવા બે લીટીમાં ઉત્તર આપો : **14**
 - (1) સામાજિક બહિષ્કારનો ખ્યાલ સૌપ્રથમ કોણે આપ્યો ?
 - (2) ભારતમાં સૌપ્રથમ ‘જ્ઞાતિ’ શબ્દનો ઉપયોગ કોણે કર્યો ?
 - (3) ઋગ્વેદના ઘણા લખાણોમાં ‘વર્ણ’ શબ્દને કયા અર્થમાં લેવામાં આવ્યો છે ?
 - (4) ભારતીય સમાજશાસ્ત્રીઓ “સમાજશાસ્ત્રીઓ” બને પરંતુ સાથે તેઓ “ભારતીય” પણ બને. આ વિધાન કોનું છે ?
 - (5) મેગ્નાકાર્ટા ઉપર કોણે, કયા વર્ષમાં સહી કરી ?
 - (6) “યુગ પુરુષ મહાત્મા ફૂલે” પુસ્તકના લેખકનું નામ લખો.
 - (7) ભારતીય બંધારણમાં કલમ 16-4 શાના માટે છે ?

Seat No. : _____

AA-108

April-2016

M.A., Sem.-IV

507 : Sociology

(Social Exclusion and Social Inclusion)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) **All** questions are compulsory.
(2) **All** questions carry equal marks.

1. Explain meaning of social exclusion. Discuss the characteristics of social exclusion process. **14**
OR
State the Pervasion of social exclusion. Write note on social exclusion in Hindu social structure.
2. Explain meaning of caste. Describe characteristics of caste. **14**
OR
Describe Indian social system with reference to Varna system.
3. Discuss in brief about four major streams of social change. **14**
OR
Why Subaltern perspective is needed in social science ?
4. Write note on contribution of Mahatma Jyotiba Phule for social inclusion. **14**
OR
Write note on the efforts of Dr. Ambedkar for social inclusion of Marginalized (excluded).
5. Answer in **one** or **two** lines : **14**
 - (1) Who gave concept of social exclusion for very first time ?
 - (2) Who used the word “caste” first time in India ?
 - (3) What meaning has been derived from the word “Varna” in many scripts of Rugvedas ?
 - (4) Who said, “It was not enough that an Indian sociologist be a sociologist, but that he be an Indian first” ?
 - (5) Who has sign Magna charta ? In which year ?
 - (6) Name the author of the book, “Yugpurush Mahatma Phule”.
 - (7) What is stated in Article 16-4 of Indian Constitution ?